

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quoquis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. IX. Afflictissimus David valedicit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](#)

averte non potuisset, potuit Ioseph. Sed hic ipse A
Ioseph, et si quod potuit, fecerit, fallam tamen accusa-
tionem, carcerem, vincula vitare non potuit. Na-
varchus, dum potest, clavum tenet; ubi eum vis tem-
pestatis excusifit: Iam, inquit, nos superis commen-
demus, dum tempes̄tas peragat iram fatorum. Na-
varchum imitemur; nemo unquam putet suā dili-
gentiā se conjecturum omnia. Sedulō tuum fac of-
ficiū; cetera permitte Deo. Est qui nos supra nos,
nostrāque omnia curēt ex alto; huic tuas transcribe
curas, ubi tuum curaveris officium. Et nosse cupis,
quā ratione hostium tuorum omnium dominorū eva-
das & vīctor? Christianā mansuetudine. His armis,
hac panopliā usus est Iacob aduersus Esau, &
quadrigentos viros in suum caput conductos. Nec Her-
cules contra duos: quomodo facēt contra cohortem
tantam? Inviēta mansuetudine illa, Nam omnes poten-
tiam rediget. Et ipse progredivens adoravit ~~nuisus~~ in ter-
ram sepias, donec appropinquaret frater ejus. Nos modō
bis tērre proni adoremus, & palmam hosti extorque-
bimus. Quoties promus adoravit Iess̄us juvenis Da-
vid? Promiserat illi Saul divitias magnas, & unā fi-
liam; sed fidem sepius fregit, promissia negavit; Da-
vid tamen non expostulavit, nec cūm rege, nec cūm
militia regio, fed suum sibi p̄m̄ium ē cælo exp̄stat-
vit. Periculofissimè bis lanceā petitus, ut parati fi-
geretur, post hanc tamen omnia, in aulam accersitus,
promptus adeſt, injurias non queritur, jāmque ter-
rium vitę periculum, letali ferro iterum delinatūs
adire. Iuri merito vociferarum: Memento, Domine, Da-
vid, & omnia mansuetudinē ejus. Haec tali mansuetudi-
ne ac patientiā, quicquid uspiam est adversorum, si-
peratur. Mansuetudo triumphat.

giat? Per januā aliquam emittatur? Arctissimè oni-
nes obſessa sunt. Per fenestrā demittatur: Vix fieri
potest, ut milites id non audiant: quōd si minimum
quid audituri sint, accurrat, comprehendent, ad
regeū ducent; si repugnet, confondent. Non plac-
et fugere? ergo certa mors. Quid igitur faciat Da-
vid, quibus confitis tuā vitā? Omnia proſus
desperatissima censerant poterant. Iosaphat rex, cūn
imparatum geminus exercitus Moab & Ammon ur-
geret, ad opem ex alto petendam felē erigens: Deus 2. Paral. c.
noster, inquit, cūm ignoramus, quid agere debeamus, hoc
solū habemus ſediuſ, ut oculos noſtrōs dirigamus ad te. Ad-
vocant̄ te David. Vicit Iosaphatus fine pugnā, ho-
ftes in ſeipſos verſi mutuis cædibus debelunt: ſpolia
eorum opimissima vix triduo poterant auferri. Cūm
ergo humani ſubſidiū jam nihil ſperari posset: ad di- David opē
vinum David converſus, ardentissime Deo com- à Deo pe-
mendevit, & psalmū dicitante luctu, lacrymis pro
B ſepiā uſus conſcriptis iſtū: Eripe me de nimicis meis, psalm. 58.
Deus meus, & ab iſurgentib⁹ in me libera me. Eripe me de
operantib⁹ iniurietate, & de viris ſanguinib⁹ ſalva me.
Quia ecce ceperunt animam meam, arruerunt in me fortes, &c.
ſacrum hoc carmen, ita claudit: Quia factus es ſuſcep-
tor meus, & refugium meum in die tribulationis mee. Adiutor
meus tibi pſallam, quia Deus ſuſcep- meus es, Deus meus,
miſericordia mea.

Quocirca David divinæ ſe Providentiae quām li- Auditor ſe
beraliffime committens audere fugam decrevit. Er fugae com-
go conjugi amantissimæ Micholi valedicens, pro-
videntiā divinā duce, mētissimum iter ingressus ſuſ-
cit.

Porr̄ ille abiit, & aufugit, atque salvatus eſt. At vero Mi- 1. Reg. c. 19.
chol conjugi ſuo fideliffima, quōd illi plus daret, 2. 12.
Micholis

CAPVT IX.

Afflictissimus David valedicit.

Hic ferè nobis faciendum, quod Athenis consuetum, ut causas orare inciperent ~~et~~ ^{et} ~~901-~~ ⁹⁰¹⁻ David jactili Saulis hostili jam tertium petitus, pro asylo domum suam habuit, in quam confugit. Mox missi milites, qui dominum ita cingerent, ne ultra elabendi rimula pateret. Nihilominus David fugivit ^{et} domo soleritiam commentus valedixit Micholi conjugi, & properavit ad Samuelem. Saul ternos nuntios & lictores misit in Naioth, qui ad se pertraherent Davidem, irrito semper conatu. Tandem eò ipse rex contendit, nec tamen comprehendere potuit, quem adeò hostiliter quæsivit. Post ludos tam crudelès ob summam animi bonitatem David sibi passus est persuaderi, ut in aulam rediret. Rediit. Mox iterum turbæ, & ludi priores. Impius Saul gratiam, quam promisit, mox iterum fallacissimè subtraxit, hostemque publicum promulgavit Davidem. Ita Ionathas & David post occidum colloquium mutuis perfusi lacrymis, sibi invicem longum valedixerunt. Atque hic capit is iustus primarius erit sermo. Afflissimus David supremum valedicit.

§. I.

David cā noctē , quā tertium lancea volans in eum emissa in suam se domum recepit , nūpius jam peractis . Sed eam domum regius miles ad eo arcte obseruit , ut vix evadendi libertas mucro reliqueretur . Imperator insuper a rege , ut manū obtruncaretur . Ideo Michol fidelissili conjunx ; *Nisi salvaveris te , inquit , hac nocte , cras morieris .* Vnicum fugae consilium videtur supereſſe . Sed fuga longe periculofissima erat & diffīcillima . Itaque remedium morbo periculosis poterat videri . Quomodo enim fu- Denide ſicut Iudei habeat p̄ficiens cādū appetit immōnē odīum exſaturat , dēdecōre atque infamia etiam propriā contempsit . Redeunt ergo nuntii , ut omnes domus angulos excutiant , in ipſum Davidis cubiculum irruunt , luſtrant , & ſcrutantur omnia . Quid ô ſedula queris , non curioſitas , ſed crudelitas ! Surrexit non eſt hic . Iam pridem alibi eſt David . Pio conjugis ingenio exceſſit , evaſit , erupit David . Lectum , ô milites , excutite , & pro homine hominis imaginem reperiētis . Et inventum eſt ſimulacrum ſuper lectum , & pelle capraram ad caput ejus . Videte , ô viri Reg. c. 19. v. 16.

lignum Davidem pro vero, si placeat, eum ad regem
alportate. Quod Iosephus de caprino jecore com-
mentatur, adhibitum illud ad effingendam respira-
tionem, fignum credimus.

Vbi Saul inauditi fūlneos à se custodes adibus
admotus fūmīq; e hostem periculis subductum, fi-
liam Micholem mox accersens: Quare, inquit, sic illi-
fisti mibi, & dimisisti inimicum meum, ut fugeret? Illa pru-
denter subverita, ne patri parum probaretur, quid-
quid dictura esset, officiōsum figuramentum excogitans:
Quia, inquit, ipse locutus est mihi: dimitte me, ali-
quam interficiā te. Ad primum respondit de dimissō
conjuge, ad alterum filii de strūcta lecti fallaciā.
Neque fūlbus rex pium hunc dolum filia no-
tavit. Ita David querens regis manus effugit, nec
tamen Bethlehemum properavit ad patrem, sed in
Ramathā se contulit ad Samuelem: cui ordine recen-
suit, quidquid furor regius in se fuisset machinatus.
Samuel hunc & supplicem & exulem à se unctum
regem utique pronī limo affectu complexus ad omnia
fortiter tolerandā animavit. Ne autem Davidis
fuga per eives prodere: ut, anibō simul conceperunt
in Najoth.

Mira Dei potentia in servum David. Misit ergo insanus rex lectores, qui illinc extractum David ad se rapere. Sed orem admirandam, & o potentiam nuntiis! Apparuit subito fuit Prophetæ. Cum enim hi Saulis satellites vidiissent cuneum Prophetarum vaticinantium, & Samuelenstantem inter eos factus est etiam spiritus Domini in illis, & prophetare coepérunt etiam ipsi. Perinde si quis silvam petat confixurus cervum, & avicularum concenit derineretur aut si tigris effera raptis catulis in viâ speculum, vel globum vitrum inventiat, cursum rapidissimum sistet, & cædulos putabit sub vitro latere. Ita hi Saulis famuli, minarum, & cædilis spirantes, ferocia omni posita, Prophetarum medij in Prophetas sunt mutati. Vbi non in aula recessit est, missi sunt alii nuntii, qui non minus prioribus laudare Deum, & variari copere. Missi sunt tertii, qui & ipsi in Prophetarum societate didicerunt agere Prophetas. Irratus simus Saul, nec satis fidei narratis tribuēs, in eundem locum celeritate magna & ipsorum contendit, ipsi simus tigris. Sed idem ipsi, quod iupitus famulis evenit, in modo ante quam eō perveniret, factus est etiam super eum spiritus Domini, & ambulabat ingrediens, & prophetabat, usque dum veniret Naoth & Ramabha. Et expoliavit etiam ipse se vestimentis suis, & prophetavit cum cetero coram Samueli. & cecepsit modus tota die illa & nocte. Vnde ex his proverbiorum: Num & Saul inter Prophetas

Colloquiatur David I nterea David clapsus illinc ad suum Jonathan confugit, & opem implorans: Quid patravi, ait, obsecro tanti flagiti ut parens tuus vitam meam asfidiis impetat iniurias. Cui Ionathas: Mi optime David, si hic locus cratae non moriar, exaudiend

Primitit
& spondet
animum
paris ex-
plorare,
ministrans, id faciam tuu amore. Ab his principis
proximum sanc ingressi sunt colloquium. In eam de-
mum sponfionem conventum est, ut Ionathas dice-
ret: Cras calendae sunt, & tu in mensa regia desidera-
beris. Ego animum parentis mei explorabo probe,
num aliquid deinceps gratiae sit sperandum. Hoc u-

Locus re- egredi ad te indecorum, sed & suspectum; famulam
nuntia- mittere, aut cum comitatu venire, periculorum Hoc
nis sta- igitur age. Die negotios ad notaste larebras, in agri
tuitur. specum & confer. & illic triduum perdura. Non pro-
cul ego tres ja milab sagittas velut ad scopum me ex-
ercent. & ubi pedis sequo meo dixerim: En sagitte intra
& cis te sunt, adfer eas. Tu, mi David, ad me veni,
& crede res bono loco cese. Quid si servum à pedi-

bus in clamare. En sagittæ ultra & trans te sunt. Tu silentio abi, idque divinæ voluntatis esse cogita. Fir mandis dictis addidit Ionathas: De verbo autem, quod locuti sumus ego & tu sit Dominus inter me & te usque in ^{Reg. 4,2.} sempiternum. Hec omnia ordine, prout inter eos conver venter, facta. Ipsius Calendis Saul Davidis absentiam à mensâ notavit quidem, sed dissimulavit. Die poste rō Saul à bile jam inflammator: Cur, inquit, filius David Isai non comparat in mensâ nec heri, nec hodie? Saul inquit. Cui Ionathas modicte: Mi pater, ait, veniam petuit abeundi Bethlehemum ad solenne sacrificium. Quam ^{Causam} primum rex in fermento totus, & bilem in Ionatham ^{abfentia} nathan præsentem evomens: Fili matris adulteræ, inquit, trahitur, num nescire incensus, filium Isai à te amari & fo re in probrum & ignominiam parentum tuorum. Hoc scito; dum illi visus, nec te, nec regnum tuum stabiliendum. Ergo quamprimum accerisci eum jube, ^{Contra Ia} capitale ^{Reumque} fatus admisit; moriendum illi est. Ad vo ces fam. tragicas parentis, Ionathas: Quare morietur, mortis ^{Davidum} inquit, quid commisisti criminis? Hic longè gravius dicit. Saul excandescens corripuit lanceam confosurum cā filium. Mox Ionathas impransus ē mensâ profugit. Die alero ad conditum locum egressus foras, una cum cursori falerato. Ad quem: Curie, inquit, & af fer fagitus quas jecero. Currente puer, clamavit Io nathas: Ecce ibi est sagitta porr̄a ultra te ne cuncte ris propera. Ita pedissequis collegit jacula, & ea domino suo retulit penitus ignorans, quid arcani ē re ageretur. Nec superfluum hoc fuit. Sic enim amici comites se ingessilient, aut alijs aliquis illuc supervenisset, scire nihil minus potuisse David, quid fibi agendum. Finito brevi hoc lusu Ionathas vernam au licum cum suis armis à se dimisit. Iämque arbitr̄is omnibus remotis, David ē latebris progressus, ter pronus in terram se abjecit, divinamque providentiam, filiumque regis tertium adoravit. Iämque Ionathas & David sua vissim complexibus copulati, mutuis perfusi lacrymis, mutua sibi fixerunt oscula, & vale moestissimum dixerunt. Liberaliter Davidi Io nathas afflavit, liberalius Ionathas David. Demum & valedi ionathas: Wade in pace, inquit quæcunque inter nos sunt. jurata sunt, firma, fixa, & chalybe scripta sunt in Omne ævum. Sic ab invicem divulsi, Ionathas in urbem Gabaa redit, siuam iter proscutus est David Tria con exul. Hic tria paulò penitulati cogitanda:

§. III.

Primum. Tres ipsas noctes, & prece totos tres i. Tres noctes & praedies in spelao David latuit. Quis illi hoc loco res treis dies prandia, quis cenam ministravit? Idem illi factum est in spelao ciendum fuit, quod adolescenti pagano pauperi, qui David latuit scholis vacet, omnem secum commentatum diebus rursum aliquot sufficeretur è pago in urbem deferrit: Ita David videlicet panis aliquid sibi abdidit, inediem triduanam et ministravit. Hac annona solaturus: spelaeum pro tentorio fuit, spelaei folio pro lecto usus est dux tam illustris, gener regis, jam unctus rex, homo Numini commendatissimus. His videre prorsus est quam non delicatae suos filios Deus soleat educare. Quot merores ac follie in triduum aculeis hoc triduo pectus Davidis triduum confossum? Quod cogitavit utique: **Quos solitudo** **et** **opus eius** **in** **spelaeo**? **Quis** **deum** **finis** **aculeis** **pe** **ærumnarum**? **Quo** **fugiam**, si desperata sit omnis gratia? **Nisi** **squam** **toto** **regno** **tutus** **latitavero**: extra Hebreorum regnum undique & undique hostes & idololatriæ: quid animi mei erit parentibus, & fratribus, totique familia, quam haec tempestas in me sanguis non leviter percellet; quid amanuissimum coniugi meæ fiet? An ulius alius præter Jonathan rerum meorum agere patronum audebit? Haec cogitationes cotidiane lacinabant. Quid interim aliud dies noctesque faceret, quam preces & vota ingeminare, diuina

divinæ se providentia committere, quisquis denum successus rerum aut eventus sit, quæcunque vel lata, vel tristia consequantur, fiduciam in Deum nunquam amittere, serenitatem post tempestates expeditare.

Hic iterum opportunissimè vociferari licet: *Memento Domine David & omnis mansuetudinis ejus.* David veluti cervus canibus, indagine, foveis, venatoribus cinctus, capturam operiebatur. Quod ipsèmet alius ingemiscens fassus est Ionathæ: *Vno tantum gradu, inquit, ego morsque dividimur.* Tot enim Saul habet cedis meæ ministros, quot subditos, in extremâ sto tegulâ, facilius nisu me quisvis precipitat. Et tamen Deus ab interitu servare me potest. In carcerebus olim fame necandis eo loco situque panis ponebatur, ut si panem non arriperent, fame perirent, si eum prendere niterentur, in ima ruerent, & in cultro sc̄e ac murices induerent perituri. Non assimiles angustias stringebant David, ut quicquid eligeret, pessum ieret. Et tamen hoc altissimè pectori hærebat fixum: *Deus etiamnum ab interitu servare me potest, adjutor meus, protector meus, & liberator meus;* adiutor fortissimus.

Alterum. Post tertiam noctem ab eâ, quâ latrare ceperat David, cum sagittis & puer à pedibus in ejus loci viciniam egressus est Ionathas, & se se mittendis jaculis exercuit. Mox puer remisso, ad latitatem in antro amicorum optimum accessit. Hic David modestiæ ac humilitatis suæ neutiquam oblitus, surrexit de loco, & cädens prænus in terram, adoravit terram. Quād humilius, & quād gravis! Nulla hic Davidi cogitatio subrepit, ut suum genus Ionathæ stirpi exquæret, dicere quæque: Par atque una est ratio nostra; rerum gestarum laude non cedo, familiâ inferior non sum, insuper rex unctus sum, ita pares sumus. Cur parens tuus tot meis tamque præclaris metitis haec rependit præmia? Num ideo illi vitam & regnum servavi, ut jugulum meum peteret? perfidia tam crudeli, compensat obsequia & fidem? Nil horum. Non indignatur, non provocat, non insultat ulli, nullum contumaciam, aut superbiæ signum vel minimum edit, sed Ionathan servatorem suum, ut Iosephus loquitur, salutat, & adorat, ei que se abiturum unicè commendat. Insignissimè servavit, quod Stracides jubet: *Quanto magnus es, humilia te in omnibus, & coram Deo invenies gratiam.*

Tertium: Cū magis ac magis diluculasset, reverbatur Ionathas, ne clara dies colloquium arcana proderet, ita redditum in urbem Gabas maturare cogitavit. Quando igitur Ionathas & David ultimum vale sibi dicere cogebant, ingens inter eos oborsus est moror, & luctus lacrymis largissimis accensus. Et videte, quæso, strenuissimos duces duos complantes, Ionathas annum ætatis quadragesimum, David vigesimum quartum aget. Tam autem ardenter & tenerè amarunt, utilis suavius accidisset mori, quād ita dividi; & osculantæ se alterutrum, fleverunt pariter, David autem amplius. Ionathas ætate grandior, & mercantis consolator, lacrymis plus imperavit, nec eas tamen penitus retinere potuit: Fleverunt pariter, ita quidem, ut lacrymæ verba intercluderent. Nam Ionathas orsus est quidem dicere: *Quæcumque juravimus.* Dicta non finius coepit sermone lacrimis abrupit. Fleverunt ergo pariter, David autem liberalius, quia annis inferior, & quod etiam hos imbre dicere solet, nullum mali remedium confpexit. Furiosum regem evadere difficillimum. Toto Israëlis regno cedendum fuit; animam labris primoribus gesit; securitatem aliquam, sed nec tutam, nec diuturnam inter idololatrias querere, sed invenire vix potuit. *Memento Domine David, & omnis mansuetudinis.*

A Iam ærumnarum mare non navigat, sed natat. Hec tamen omnia, in bonum illius erant cessura. Virtus inter solida maturescit. Animus valescere plerumque non solet, dum per secunda plus æquo provehit, adversis inexpertus. Chrysostomi hac de re differentis sapiens oraculum est: *Nihil æquæ facit animam philosophia præditam, atque afflito.* Dices: Quid denique agam, ut calamitas me non evertat? Chrysostomus rei modum fuggerens: *S. cogitaveris, inquit, ferendum esse, velis noli; quod tibi illatum est incommodum.* Hac utique præceptione David animum suum soleritissime imbuat: Perferendum est æquo animo, quidquid in nos immittit Deus. Nos servuli ipse Dominus est. Fidamus Domino tam sapienti, tam benigno. Tot alii præcesserunt: *Spes mortuorum immortalitate sap. 3. v. 4.* plena fuit. Vox illorum in adversis omnibus erat: Quidquid jam tolerandum est, habet ut them; Hoc malum, & hoc, & hoc etiam, & illud, & istud, & demum omnia ad suum venient finem, sequetur æternitas beatissima. Toleremus tenebas, breves pluvias, & fidamus cœli Domino; Yerenitas consequitur, nullis turbanda nubilis, æterna.

C A P V T. X.

David ad Achimelechum fugit.

O PTIMÈ dixit Democritus: Peregrinatio & exi- Fuga Dā-
vidis. lium frugalitatem vita docent. Peregrino, p̄- fertim pauperi, res pretiosa est quadra, panis & hy- dria fontanæ; scamnum sub techo sat bonus ei le-

etus est. Hæc sūt experimenta David sumere debuit. Saul illum tamen perrinaci crudelitate persecutus est, ut af- flictio exuli pane nusquam licuerit tutò morari. Ex ampla domo profugia, nec cocus, nec promus con- dus, nec arca, nec lervus ullus sequebatur. Hinc in viâ velut pauper scholasticus mendicabar panem & in qua gladium, ut ceptum iter posset prosequi. In hac Da- quinque confide- vidis fugâ quinque potissimum veniunt consideranda.

Primum est, Arcta fames, quæ mendicitatem jam Primum uncto regi obtulit. Alterum est. Sedulum latendi Socium studium, cum tamen latere non licuerit. Tertium, Tertium. Dei cura in iis, quæ apsi donantur. Quartum, Deo Quartum. donare, quād bonum sit. Quintum, Quād accura- David examinatus, antequam panem hæctus. Hæc omnia complectit Davidis ad Achimelechum fu- ga, de quā hoc capite differemus.

§. I.

C VM Ionathæ valedixisset David, pedes in fu- Achimele- chum ro- gam se conçicit, velut exterritum mendicabu- lum, non solum sine gladio, sed etiam sine pæ, sine gat sibi da- baco, sine pane, sine viatico, sine equis & vehiculo. Ita inermis & famelicus venit Noverat Achimele- chum sacerdotem, ubi Arca & tabernaculum in sta- tivis erant. Hoc loci David gladium muniendo cor- pori, panem solandæ fami petuit. Achimelechus non leviter territus & miratus, quid hoc rerum portendere, Chiliarachum generofissimum, regis generum, sine omni aulico comitatu & armis solum accurrere. Da- vid ut turbatum sacerdotem componeret: Nego- tium est, inquit, confidendum impatiens more, ac secretum, ampliore comitatum certus locus sup- peditabit. Ideo quatuor aut quinque panes ad iter prosequendum rogito.

Achimelechus, ut necessitati sine cunctatione consuleret, annoman Deo consecratam offerens: *Non habeo, inquit, laicos panes ad manum, sed tantum pa-* 1. Reg. c. 21. v. 4. *nem sanctum. Iussu divino singulis sabbatis panes duo-* decim